

Kur Korumalı Mevduat Dönüşümüne Bir Kala

Sorunsallar ve Yorumlar

Vadeli ve Vadesiz Döviz Tevdiat Hesaplarının Birlikte Ele Alınması:

İlgili Tebliğ'in 40.3.1.1. bölümünün ikinci paragrafında istisnaya konu edilecek kur farkı gelirinin nasıl tespit edilmesi gerektiği düzenlenmektedir. Buna göre, istisnaya konu edilecek kur farkı gelirinin tespitine **münhasır** olmak üzere dönem içi döviz çıkışlarında ve istisna tutarının hesaplanmasında ilgili hesaba giriş sırasının esas alınması gerektiği belirtilmektedir. Ancak, vadeli döviz tevdiat hesaplarına 01.10.2021-31.12.2021 tarihleri arasında herhangi bir giriş çıkış olmasa da giriş çıkış işlemlerinin gerçekleştiği diğer döviz tevdiat hesaplarıyla birlikte değerlendirilmesi gerekip gerekmediği sorunsalı ortaya çıkmaktadır. İstisna kazancın tespitine yönelik **münhasıran** FIFO yönteminin uygulanacağı görüşü benimsendiğinde vadeli döviz tevdiat hesapları da vadesiz hesaplarla birlikte alınması gerekir gibi bir sonuç ortaya çıkarken söz konusu hesaplara herhangi bir giriş/çıkış olmadığı yani bu hesapların hareketsiz kaldığı dikkate alındığında FIFO yönteminin uygulanmaması gerektiği gibi yoruma da ulaşılabilir. Zira Tebliğ'deki, hesaba yönelik giriş çıkış yaklaşımıyla hareketli hesapların vurgulandığı anlaşılmaktadır.

Arbitrajın Hesaplar Arası Aktarım İşlemi Olup Olmadığı:

Özellikle ihracatçı firmalarda karşılaşılan bu durumda avro cinsinden yapılan ihracatın karşılığında hesaplara intikal eden dövizin yurt içi alışlarda kullanılması için ABD dolarına dönüşümünde söz konusu işlemlerin hesaplar arası aktarım olarak değerlendirilip değerlendirilemeyeceği gibi bir durum ortaya çıkmaktadır. Tebliğ'e bakıldığında hesaplar arasında yapılan aktarma işlemlerinin giriş çıkış olarak değerlendirilmemesi gerektiği konusunun aynı döviz cinsinden hesaplar için belirtildiği anlaşılmaktadır. Söz konusu işlemlerin bir döviz cinsinin satılıp başka bir döviz cinsinin alınması nedeniyle virman kapsamında değerlendirilemeyeceği sonucuna varılabilmekle birlikte esas itibarıyla işletmenin Bankalar hesabına giren paranın sadece bir kez girdiği diğer işlemlerinse finansal bir işlemde ziyade paranın diğer bir döviz dönüşerek diğer döviz tevdiat hesabına aktarımından ibaret olduğu dolayısıyla aktif varlığı değiştirmediği değerlendirmesi de yapılabilecektir.

Diğer Hesaplarda (Ticari/Diğer Alacaklar, Ortaklardan Alacaklar, Verilen Avanslar vb.) veya Repoda Yer Alan Dövizlerin Durumu:

Tebliğ'in 40.2. bölümünde şirket aktifinde mevcut olmakla birlikte 1211 sayılı Kanun'un ilgili hükmü kapsamında TL'ye dönüşümü yapılamayacak olan alacaklar ve verilen avanslar gibi hesaplarda izlenen yabancı paraların bu kapsamda istisnaya konu edilemeyeceği ifade edilmiş. Dolayısıyla dönüşümü yapılamayacak şekilde kabul edilen bu türden

dövizlerin istisna kapsamında değerlendirilemeyeceği sonucuna varılabilmektedir. Diğer yandan, Tebliğ’de yer alan örneklerde bilançonun Bankalar hesabında yer alan döviz tevdiat hesaplarının istisnaya konu edilebileceği izah edilmektedir. Dolayısıyla, bilançonun menkul kıymetler hesap grubunda takip edilen ve repoda tutulan dövizin de istisnaya konu edilemeyeceği gibi bir sonuç ortaya çıkarken dönem içerisinde repo dönüşü menkul kıymetler hesabından Bankalar hesabına intikal ettirilen dövizlerin istisna kapsamındaki FIFO hesabında dikkate alınması gerektiği sonucuna varılabilmektedir.

Dönüştürülmeyen Döviz Ait İstisna Kazancın Durumu:

Tebliğ’in 40.3.1.1.1. bölümünün son örneğine bakıldığında her ne kadar dönüştürülen yabancı para ABD doları olsa da istisna uygulanacak tutarın tespitinde dönüştürülmeyen para olan avro’daki zarar da dikkate alınmaktadır. Peki bunun tersi bir durumu nasıl değerlendirmek gerekmektedir? Yani dönüştürülmeyen yabancı paradan istisna kazancı çıktığı bir senaryoda bunu beyanname üzerinden istisnaya konu edilecek kur kazancı istisnası olarak dikkate almak gerekmekte midir? Geçici 14’üncü maddenin birinci fıkrasına baktığımızda esas itibarıyla dönüşüm kuru üzerinden TL’ye çevrilen hesaplar ile ilgili olarak bu istisnadan yararlanılabileceği belirtilmektedir. Dolayısıyla, dönüştürülmeyen bir paraya ait muhtemel bir zararın/kazancın dönüştürülen parayla ilişkilendirilmemesi gerektiği sonucuna varılmaktadır. Ancak, Tebliğ’de dönüştürülmeyen döviz tevdiatına ait muhtemel bir zarar kazançtan indirim konusu yapıldığından bunun aksinin de imkan dahilinde olabileceği değerlendirilmektedir.

